

17.07.2026

Piotr Oleksy

Liberalny technokrata – kandydat na premiera Mołdawii

słowa kluczowe: Mołdawia, PAS, Sandu

Rządząca w Mołdawii Partia Działania i Solidarności (*Partidul Acțiune și Solidaritate*, PAS) ogłosiła 10 lipca 2026 r., że jej kandydatem na premiera jest przedsiębiorca i finansista Vasile Tofan. Wybór nowego szefa rządu stał się konieczny po tym, jak 3 lipca ze stanowiska ustąpił Alexandru Munteanu („IEŚ Brief”, nr 9). Kandydat na premiera ma 15 dni na przedstawienie parlamentowi składu i programu rządu, po czym odbędzie się głosowanie nad wotum zaufania.

Vasile Tofan urodził się w 1982 r. Ukończył studia na Uniwersytecie Erazma w Rotterdamie, uzyskał również tytuł magistra Harvardzkiej Szkoły Biznesu. Od 2011 r. pełnił funkcje starszego partnera i członka komitetu inwestorów w funduszu inwestycyjnym Horizon Capital, który prowadził działalność na terenie Ukrainy i Mołdawii. Tofan był już rozważany jako kandydat na premiera po wyborach parlamentarnych jesienią 2025 r. W ostatnich latach często komentował sytuację ekonomiczną w Mołdawii, prezentując się jako zwolennik daleko idących, liberalnych reform instytucji publicznych. Kilka dni przed ogłoszeniem nominacji Tofan opublikował obszerny post na portalu Facebook, w którym zarysował swoją wizję koniecznych reform. Opowiedział się m.in. za redukcją zatrudnienia w administracji publicznej. Kontrowersje wywołał fakt, że jako przykład lidera, którego warto naśladować, wskazał prezydenta Argentyny, Javiera Milei. Następnie jednak, w obliczu oskarżeń o radykalny neoliberalizm, stwierdził, że nie zamierza powtarzać reform przeprowadzonych w Argentynie, lecz ceni liderów, którzy są gotowi do ciężkiej pracy oraz potrafią podejmować trudne i niepopularne decyzje.

Opozycyjne kluby parlamentarne nie wzięły udziału w konsultacjach z prezydentką Maią Sandu w sprawie kandydata na premiera. Partia Socjalistów (*Partidul Socialiștilor din Republica Moldova*, PSRM), Partia Komunistów (*Partidul Comuniștilor din Republica Moldova*, PCRM) oraz Nasza Partia (*Partidul Nostru*) z góry odmówiły udziału, twierdząc, że konsultacje nie mają sensu, ponieważ będą jedynie imitacją realnej rozmowy. Liderzy tych ugrupowań wzywali również do rozwiązania parlamentu i rozpisania przedterminowych wyborów. Prawicowa Demokracja w Domu (*Democrația Acasă*) zorganizowała protest przed pałacem prezydenckim, żądając otwartych konsultacji z udziałem prasy. Natomiast blok Alternatywa (*Alternativa*) oraz Ruch Narodowej Alternatywy (*Mișcarea Alternativă Națională*) domagały się, by kandydatem na premiera partii rządzącej był jej formalny lider – Igor Grosu.

14 lipca 2026 r. Vasile Tofan przeprowadził rozmowy z dotychczasowymi ministrami. Ich celem było szczegółowe poznanie sytuacji w każdym z resortów. Zapowiedział, że na tej podstawie będzie tworzył program i skład rządu.

Komentarz

Ugrupowania opozycyjne rozpowszechniają informacje o braku zgody części deputowanych PAS na kandydaturę Tofana, który ma być postrzegany jako neoliberalny radykał. Ma to sugerować, że wynik głosowania nad wotum zaufania nie jest przesądzony. Jednak jak dotąd z szeregów partii rządzącej nie wypłynęły żadne sygnały o możliwym rozłamie.

Jeśli Vasile Tofan uzyska wotum zaufania, będzie kolejnym ekspertem i technokratą bez zaplecza politycznego, obejmującym stanowisko premiera. Prezydentka Maia Sandu i władze PAS powtarzają w ten sposób model realizowany przy poprzednim szefie rządu. Członkiem PAS nie był również Dorin Recean, który stał na czele rady ministrów w poprzedniej kadencji parlamentu (2023-2025), choć jego pozycja polityczna była silniejsza niż Munteanu i Tofana. Za cechę charakterystyczną rządów tej partii można więc uznać dążenie do rozdzielania władzy politycznej od zarządzania instytucjami państwowymi i wdrażania reform. Wynika to prawdopodobnie z dwóch przyczyn. Pierwszą jest fakt, że liderzy partii, którzy znajdują się w kręgu zaufania prezydentki, nie posiadają doświadczenia w rządzeniu dużymi instytucjami lub przedsiębiorstwami. Drugą, która w tej kadencji nabrała szczególnego znaczenia, jest potencjalny ciężar społeczny reform, które muszą być zrealizowane w celu uzdrowienia finansów państwa oraz umożliwienia integracji europejskiej. W ten sposób PAS chce przenieść odpowiedzialność za trudne decyzje na apolitycznych technokratów, licząc, że dzięki temu nie obciążą one znacząco wizerunku partii lub że wizerunek ten uda się odbudować przed kolejnymi wyborami (np. poprzez zmianę premiera).

Najważniejszymi wyzwaniami, z którym będzie musiał się zmierzyć nowy premier, są reforma systemu podatkowego oraz administracji lokalnej. Obie budzą duże kontrowersje. Wobec pierwszej rodzą się obawy, że uszczelnienie systemu podatkowego i likwidacja ulg uderzy w najbardziej potrzebującą część społeczeństwa. Drugą reformą, której celem jest znaczące zmniejszenie liczby jednostek administracyjnych, może pozbawić pracy wielu mieszkańców mniejszych miejscowości, w których obecnie urzędy gmin i rejonów są najważniejszymi pracodawcami, gwarantującymi stabilność zatrudnienia. Vasile Tofan we wcześniejszych wypowiedziach prezentował się jako zwolennik maksymalnego ograniczenia liczby gmin i rejonów.